

Čj.: USTR 1-15/2014

Praha, 12. listopadu 2014

Počet listů: 6

Zápis z 14. jednání Rady Ústavu pro studium totalitních režimů

Datum a místo zasedání: 12. 11. 2014, 16.00 hod., ÚSTR

Rada Ústavu: Zdeněk Bárta, Emilie Benešová, Jan Bureš, Lukáš Jelínek, Naděžda Kavalírová, Eduard Stehlík, Michal Uhl

Ústav pro studium totalitních režimů: Zdeněk Hazdra, Ondřej Matějka, Jakub Stránský, Michael Pelíšek

Archiv bezpečnostních složek: Světlana Ptáčnicková

Zápis vyhotovila: Jana Klímová

Program jednání:

1. Schválení programu
2. Verifikace zápisů z 13. jednání Rady
3. Kontrola úkolů
4. Informace o činnosti
5. Organizační řád – věcný záměr
6. Různé

Předsedkyně Rady Ústavu E. Benešová zahájila v 16.02 hod. 14. jednání.

Ad 1) Schválení programu

E. Benešová přečetla navržený program a vyzvala přítomné členy Rady, aby se k němu vyjádřili.

E. Stehlík navrhl, aby se korespondence pod bodem 6 programu s ohledem na osobní údaje projednala v neveřejné části jednání
Předsedkyně Rady dala o návrhu hlasovat.

Usnesení: Korespondence pod bodem 6 programu se projedná formou neveřejného zasedání.

Hlasování: 7 pro (jednomyslně)

E. Stehlík se otázal, zda se má projednávat organizační řád vzhledem k nejasné situaci stran rozpočtu na příští rok.

E. Benešová podotkla, že nic nebrání projednání věcného záměru organizačního řádu, a následně dala hlasovat o programu v předloženém znění.

Usnesení: Program byl schválen.

Hlasování: 6 pro, 1 se zdržel

Ad 2) Verifikace zápisů z 13. jednání Rady

E. Benešová vyzvala členy Rady k vyjádření připomínek k zápisům z 13. jednání. Vzhledem k tomu, že nikdo z členů Rady již nevznesl žádné připomínky, dala E. Benešová hlasovat o schválení předložených zápisů.

Usnesení: Rada Ústavu schvaluje zápis z veřejné části 13. jednání Rady ÚSTR v předloženém znění.

Hlasování: 5 pro, 2 se zdrželi

Usnesení: Rada Ústavu schvaluje zápis z neveřejné části 13. jednání Rady ÚSTR v předloženém znění.

Hlasování: 7 pro (jednomyslně)

Ad 3) Kontrola úkolů

Radě Ústavu byl předložen přehled zadaných úkolů a jejich plnění:

- **Odeslat rozhodnutí o odvolání dle usnesení Rady k žádosti dle zákona č. 106/1999 Sb., sp. zn. USTR 482/2014.**

Koncept k hlasování per rollam předložen 24. 10. 2014. Finální schválená verze, č. j. USTR 482-12/2014, odeslána 29. 10. 2014.

E. Benešová doplnila, že hlasování per rollam skončilo výsledkem 4 pro, 2 proti, 1 se nezúčastnil.

- **Odeslat rozhodnutí o odvolání dle usnesení Rady k žádosti dle zákona č. 106/1999 Sb., sp. zn. USTR 573/2014.**

Koncept k hlasování per rollam předložen 24. 10. 2014. Finální schválená verze, č. j. USTR 573-7/2014, odeslána 29. 10. 2014.

E. Benešová doplnila, že hlasování per rollam skončilo výsledkem 4 pro, 2 proti, 1 se neúčastnil.

- **Připravit a odeslat odpověď na dopis M. Kolářové, č. j. USTR 2-96/2014.**

Odesláno 27. 10. 2014, č. j. USTR 2-97/2014.

- **Vytvořit a nasdílet Google kalendář akcí ÚSTR pro Radu.**

M. Uhl zaslaný online kalendář pochválil.

E. Benešová konstatovala splnění všech úkolů.

Ad 4) Informace o činnosti

E. Benešová požádala J. Stránského o shrnutí informací o činnosti EPI.

J. Stránský sdělil, že v Ústavu je stejná situace jako v každé státní instituci na konci roku. Vše je konáno se snahou řádného čerpání rozpočtu do konce roku, zároveň dochází k implementaci vládních nařízení a řeší se čerpání grantových prostředků.

Na základě předložené tabulky digitalizace zdůraznila E. Benešová, že ve skutečnosti vůbec nepoklesl počet pořízených elektronických souborů, přestože je to na adresu vedení Ústavu často mylně vytýkáno. Následně se předsedkyně Rady dotkla tabulky mapující odepření zpřístupnění a konstatovala, že ani v jednom případě nebylo odepření zdůvodněno §15. K ostatním informacím o činnosti se pak E. Benešová vyjádřila deklarativním sdělením, že ani další činnost Ústavu není nikterak omezována.

Ad 5) Organizační řád – věcný záměr

E. Benešová shrnula typ a obsah předložených podkladů a požádala Z. Hazdru o představení věcného záměru nového organizačního řádu.

Z. Hazdra sdělil, že jedním z cílů vytvoření nového organizačního řádu je zeštíhlení řídicích struktur tak, aby došlo k zefektivnění a zpřehlednění činnosti Ústavu při naplňování jeho zákonných úkolů. Nejvýznamnější změna by měla proběhnout v OID. V ABS se počítá se vznikem nového digitalizačního pracoviště, aby ABS mohl být napříště plně zodpovědný za elektronické kopie svých archiválií. V ÚSTR se digitalizace bude nadále věnovat převzatým dokumentům. S vytvářením evidencí se však počítá pro příště již jen v ABS. ÚSTR se namísto toho chce zaměřit na posílení výzkumu a vzdělávání. V těchto oblastech dojde i k personálnímu navýšení. Následně představil Z. Hazdra další dílčí změny v organizační struktuře Ústavu. Nakonec upozornil, že s navrhovanými změnami souvisí i propuštění 22 zaměstnanců. V současné době probíhá jednání s ABS, aby se alespoň někteří z propuštěných zaměstnanců Ústavu mohli nadále věnovat digitalizaci archiválií v Archivu. Upozornil také, že změna je zaměstnancům oznamována pět měsíců předem a počítá se

s odstupným dle ustanovení kolektivní smlouvy, tudíž tento krok rozhodně nezabavuje zaměstnance jistot ze dne na den.

Po vyhlášení rozpravy se ujal slova E. Stehlík a sdělil, že ačkoliv chápe, že představený plán vychází z ředitelovy koncepce, není jím nadšen. Zdůraznil zejména, že nechápe, proč se ÚSTR vzdává věci ve prospěch ABS, neboť takové kroky sice ABS pomohou, ale ÚSTR poškodí.

M. Uhl reagoval, že rozhodně nevnímá ABS a ÚSTR tak antagonicky. Zdůraznil, že ředitel ÚSTR je nadřazen ředitelce ABS, a musí tedy dbát na rozvoj obou částí, hledat rovnováhu a chod obou institucí racionalizovat. Návrh samotný označil M. Uhl za zajímavý, a to hned v několika bodech. Pochválil jednodušší a srozumitelnější strukturu a názvosloví. Dále pak podpořil zestíhlení a zjednodušení agendy, což povede k zefektivnění badatelské práce. Zdůraznil nakonec, že rozdělení rolí ÚSTR a ABS dle jeho názoru má logiku, neboť se tím odstraňují duplicity. Předložený návrh označil za velký krok dobrým směrem, který vítá a podporuje, a poděkoval za předložení důvodové zprávy.

O. Matějka doplnil, že posílením ABS nebude ÚSTR nikterak oslaben, neboť se jedná o jednu rozpočtovou kapitolu. Vazba mezi institucemi rozhodně nevytizí, pouze dojde k jasnějšímu vyprofilování činností. Uvolněné kapacity v ÚSTR budou napříště zaměřeny do výzkumu. Dále O. Matějka informoval členy Rady, že již v současnosti dojde k přijetí nových historiků a s podobným trendem se počítá i v příštím roce. Zdůraznil nakonec, že v úhrnu bude rozpočtová kapitola o několik tabulek silnější, takže rozhodně nebude činnost omezována.

J. Bureš navázal na dosavadní diskuzi sdělením, že díky novému organizačnímu řádu by mělo dojít k nastavení normální situace, neboť digitalizace je standardně součástí práce archivářů. ABS je tak jediným archivem, který dosud nedigitalizoval své archiválie. Upozornil, že digitalizace v ÚSTR probíhala dle výsledků šetření nekvalitně a neprofesionálně, neboť by měla podléhat odborné správě dle Archivního zákona. To, že činnost nefungovala, poškozovalo ÚSTR v očích badatelů. Ústav má řešit vědeckou a vzdělávací činnost a činnost v rámci agendy dle zákona č. 262/2011 Sb. Přípravované změny proto velmi vítá.

E. Stehlík naopak zdůraznil, že digitalizace na ÚSTR probíhala dobře. K organizačnímu řádu pak podotkl, že chápe, že pokud je ÚSTR a ABS jednou institucí, nedochází k oslabování činnosti, nicméně to bude pravda jen v případě, nedojde-li ke změně zákona. V této souvislosti pak E. Stehlík připomněl návrh novely zákona č. 181/2007 Sb. zaslaný na ministerstvo vnitra.

E. Benešová důrazně připomněla své stanovisko, že se v tomto případě jednalo jen o změnový zákon ke služebnímu zákonu. Vedení jej rozhodně neodesílala s vědomím, že jde o novelu zákona 181/2007 Sb.

L. Jelínek se vrátil k původnímu tématu diskuze a připomněl, že předložený záměr vychází z koncepce Z. Hazdry, na jejímž základě byl zvolen ředitelem. Jednotlivé kroky proto vnímá velmi vstřícně a předložený návrh hájí, neboť zjednodušení struktury prospěje vzájemné komunikaci, a to zejména s ohledem na projektové řízení. Následně požádal o sdělení, na které pozice budou vypsána výběrová řízení a v jakém horizontu. S ohledem na avizované propouštění pak L. Jelínek zdůraznil, že Rada může komentovat pouze systém, nikoliv personálie, nicméně apeloval na vedení ÚSTR, aby přihlíželo k sociálně citlivým případům.

Z. Hazdra se vyjádřil nejprve k otázce L. Jelínka a informoval členy Rady, že vedení ÚSTR počítá s vypsáním výběrových řízení na všechny pozice vedoucích. Klíčové však je, aby byl znám věcný záměr organizačního řádu, neboť uchazeč by měl znát podmínky, do kterých se hlásí. Některá výběrová řízení budou vyhlášena ještě letos. K otázce propouštění Z. Hazdra sdělil, že k sociálnímu aspektu přihlédnuto bude, o čemž byly informovány i

odborové organizace. J. Stránskému bylo uloženo, aby situaci jednotlivých zaměstnanců prošetřil a dal doporučení, jak postupovat.

O. Matějka doplnil, že dnes bylo vyhlášeno výběrové řízení do skupiny vzdělávání. Zítra pak bude vypsáno výběrové řízení na vedoucího oddělení zkoumání doby nesvobody, současný vedoucí P. Zeman o tom již byl informován. Během dvou až tří týdnů pak bude vypsáno výběrové řízení i na vedoucího oddělení zkoumání komunistické totalitní moci, následně i na pozici vedoucího budoucího oddělení vzdělávání. Na pozici ředitele stávajícího OZTR bude výběrové řízení vypsáno během první poloviny příštího roku.

E. Stehlík apeloval, aby se s obsazováním vedoucích míst neotálelo, neboť někteří vedoucí byli odvoláni již před drahnou dobou.

J. Stránský potvrdil, že v současné době probíhá zjišťování informací a mapování sociálních dopadů propouštění, a ještě jednou zdůraznil, že podmínky vyplývající z kolektivní smlouvy vedení ÚSTR rozhodně nezpochybnuje a považuje je za velmi nadstandartní.

N. Kavalírová se ujala slova a shrnula, že navzdory tomu, že působí v ÚSTR už od začátku, dozvídá se nyní ke svému velkému překvapení, že Ústav nepracoval kvalitně. Podotkla dále, že Z. Hazdra jí slíbil, že nebude provádět personální změny, a ihned po svém nástupu je zahájil. Mezi těmi, co mají ÚSTR opustit nyní, jsou lidé, kteří tu pracují od počátku, což se sociálními kritérii reflektovat nedá. Jedná se o skupiny lidí, které sem v minulosti přišly s budovatelským nadšením, a to včetně P. Žáčka. Ani působení D. Hermana nevnímá N. Kavalírová špatně. Je proto důrazně proti radikální změně. Dále N. Kavalírová podotkla, že ÚSTR nemá mezi zákonnými úkoly, aby vzdělával, k tomu slouží jiné instituce. Na závěr svého projevu N. Kavalírová důrazně připomněla, že vedení Ústavu má i lidské povinnosti.

E. Benešová reagovala důrazným distancováním se od prohlášení N. Kavalírové, pokud tedy N. Kavalírová skutečně žádala Z. Hazdra, aby neprováděl personální změny, neboť si tím aтраhovala pravomocí, které Radě a žádnému jejímu členovi nepřísluší.

Z. Bárta podotknul, že jasným úmyslem zákona bylo rozlišit archiválie od dokumentů a otázal se přítomných, kdy a z jakého důvodu došlo v praxi k posunutí oproti smyslu zákona.

E. Benešová vysvětlila, že se zpočátku nepočítalo se vznikem ABS. ÚSTR však chtěl shromáždit dokumenty z ministerstva vnitra, atd. Ministerstvo vnitra zasáhlo, neboť dokumenty jsou budoucími archiváliemi, a proto je může spravovat pouze archiv. Upozornila pak, že zákon, navzdory některým nejasnostem, naprosto důsledně rozlišuje archiválie a dokumenty. Rada Ústavu žádala předchozího ředitele D. Hermana i současné vedení o soupis všech Ústavem převzatých dokumentů, ten však nikdy předložen nebyl. Cílem reorganizace pak dle jejího mínění je, aby Ústavu zůstala zákonná možnost, v případě, že by převzal nějaké badatelsky hodnotné dokumenty, je digitalizovat. Zároveň zdůraznila, že nechápe, proč se digitalizace permanentně vydává za obecný přístup k archiváliím, neboť ty jsou v badatelkách přístupné tak jako tak zcela běžně. Převedení digitalizace do ABS je tedy nemůže znepřístupnit, to by mohla způsobit pouze legislativní úprava.

J. Bureš připomněl, že stávající členové Rady nastoupili do Ústavu v době, kdy pověst ÚSTR byla katastrofální. Soudí proto, že pokud se díky avizovaným změnám nepovede situaci zlepšit, může ÚSTR rovnou skončit. Zdůraznil dále, že předchozí Rady měly činnost ÚSTR lépe kontrolovat, a proto by i N. Kavalírová měla vzít část chyb na svá bedra, když je neřešila. Ohledně významu vzdělávání v rámci činnosti ÚSTR odkázal J. Bureš na preambuli zákona č. 181/2007 Sb., v níž se o vzdělávacím poslání ÚSTR hovoří. V této souvislosti ocenil kvalitu vzdělávacích projektů ÚSTR, didaktických pomůcek vytvářených pracovníky ÚSTR pro střední a základní školy, jakož i pořádání přednášek a seminářů pro studenty a učitele.

L. Jelínek vzal taktéž vzdělávací a osvětovou činnost ÚSTR v ochranu. Zdůraznil dále, že ač má ke konkrétním projektům určité výhrady, vzdělávací činnost Ústavu je na školách

skutečně ceněna. Byl by proto velmi rád, kdyby tyto úspěchy nebyly zastiňovány diskuzí o digitalizaci.

E. Stehlík vyjádřil svůj nesouhlas s popisem ÚSTR jako instituce v rozkladu. Měl možnost se v něm za dobu svého působení setkat s celou řadou kvalitních historiků i publikací. Ostatní instituce dle jeho názoru vykazují výrazně nižší činnost. Nicméně nezpochybil, že Ústav měl již před svým vznikem katastrofální pověst. Soudí proto, že každá práce se dá samozřejmě dělat lépe, ale rozhodně nebylo ani v minulosti vše špatně. Činnost ÚSTR je srovnatelná s jinými institucemi.

E. Benešová konstatovala, že ÚSTR měl pět let své existence na to, aby svou pověst napravil, ale místo toho, aby se vedení zaměřilo na kvalitu, byl kladen důraz na kvantitu produkce.

J. Bureš podotkl, že chápe argumentaci E. Stehlíka. Samozřejmě, že ne vše bylo špatně, sám také některé výstupy pochválil. Chápe rovněž, že určité procento lidí bude instituci tohoto typu odmítat již z principu. Co mu však vadí, je špatná pověst ÚSTR mezi ostatními badateli, a to včetně kritiky některých vědeckých výstupů Ústavu z hlediska metodologie. Jde mu především o rozvoj odborné úrovně instituce včetně rozvoje dalšího vzdělávání vědeckých pracovníků.

E. Benešová požádala, aby se diskuze vrátila zpět k organizačnímu řádu, a zeptala se, zda si členové Rady přejí o jeho paragrafovém znění vést diskuzi. Osobně soudí, že Rada neměla dostatek času se s jeho zněním podrobně seznámit, a proto navrhla vzít si čas na vypracování připomínek.

S ohledem na stanovení termínu pro zaslání připomínek zahájila E. Benešová diskuzi o termínu příštího jednání Rady.

Usnesení: Rada Ústavu pro studium totalitních režimů projednala na svém 14. jednání dne 12. listopadu 2014 věcný záměr Organizačního řádu i návrh nového Organizačního řádu. Členové Rady ÚSTR zašlou připomínky k Organizačnímu řádu řediteli do 21. listopadu 2014.

Hlasování: 7 pro (jednomyslně)

E. Benešová ukončila v 17.15 hod. veřejnou část jednání a vyhlásila krátkou přestávku, aby veřejnost mohla opustit zasedací místnost.

Další jednání Rady Ústavu se bude konat 25. listopadu 2014 v 15 hodin.

Za správnost:

Jan Bureš

.....
Emilie Benešová
předsedkyně Rady Ústavu pro studium totalitních režimů